

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Zelfportret: Afscheid van een nieuwkomer

Gruisen, B.

Citation

Gruisen, B. (1998). Zelfportret: Afscheid van een nieuwkomer. *Bestuurskundige Berichten*, 13(3), 18-20.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234161>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234161>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Zelfportret

Birgit Gruisen

Afscheid van een nieuwkomer

Amsterdam of Nijmegen, wetenschap of bedrijfsleven, onderwijs of onderzoek. Het zijn de drie belangrijkste keuzemomenten uit mijn 'loopbaan'. Sinds kort kan ik nummertje vier aan deze lijst toevoegen: huismoeder of full-time baan. De kogel is door de kerk. Per 1 oktober a.s. vertrek ik als universitair docent bij het departement Bestuurskunde. Mijn tijd en aandacht zullen de komende jaren volledig gericht zijn op het thuisfront in Utrecht. Interessanter voor jullie zijn de eerste drie keuzemomenten. Hieronder het relaas van een nieuwkomer die vertrekt.

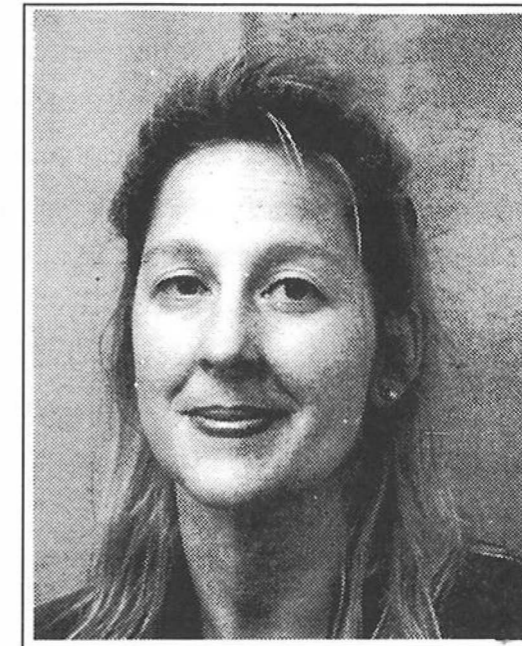
In de derde klas van het Atheneum wilde ik al Politicologie studeren. Het was de haast vanzelfsprekende vertaling van mijn warme belangstelling voor alles wat met Politiek-met-hoofdletter-P te maken had. De belangstelling groeide in de daaropvolgende jaren alleen maar, evenals de motivatie voor de studie Politicologie. Het probleem zat 'm in de keuze voor de studentenstad.

In 1980 was de keuze beperkt. Een voltijd-studie Politicologie werd slechts aangeboden in Amsterdam (UvA en VU) en Nijmegen. Leiden kwam niet in aanmerking omdat Politicologie hier nog een zogenaamde 'kopstudie' was na het kandidaats in één van de sociale wetenschappen. Als Limburgse provinciaal leek Amsterdam mij wel spannend. Mijn ouders vonden Amsterdam vooral té spannend! In hun ogen was elke stad oké behalve Amsterdam. Daar heerste te veel (rode) anarchie. Ze beseften niet dat juist Nijmegen in die dagen borrelde van het politieke activisme, zowel binnen als buiten de universiteit.

Het werd Politicologie in Nijmegen. Deze weinig doordachte keuze bleek verstrekkende gevolgen te hebben. Neem bijvoorbeeld de specialisatie-mogelijkheden. Het accent van de Nijmeegse opleiding lag -t.o.v. de UvA en VU- meer op economie, beleid en het vergelijkend onderzoek. Allemaal zaken die -vooral in combinatie- erg tot mijn verbeelding spraken. Ik maakte er dan ook mijn afstudeeronderwerp van: 'succes en falen van het industriebeleid in een aantal westerse landen'. Het toeval wilde dat deze specialisatie onder verantwoordelijkheid viel van een kundige en alleraardigste Zweedse hoogleraar. Mede door zijn invloed werd mijn doctoraalscriptie toegesneden op een vergelijking tussen Zweden en Nederland. Die Zweedse tic ben ik nooit meer kwijt geraakt....

Zowel tijdens mijn stage in Stockholm als tijdens het schrijven van de afstudeerscriptie raakte ik ge-

boeid door -en verstrikt in- het wisselende perspectief van 'policy of analysis' en 'policy for analysis'. M.a.w. hoe verhoudt de wetenschappelijke kijk op het totstandkomen van beleid zich tot de dagelijkse beleidspraktijk? Waar kun je deze wisselwerking beter bestuderen dan bij het ministerie van Economische Zaken in Den Haag? Ik aarzelde dan ook niet lang toen dit ministerie -in 1987 als eerste- adverteerde met zogenaamde 'traineeships' voor pas afgestudeerde politicologen, bestuurskundigen, juristen en economen. Deze roulerende beleidsfuncties dienden vooral om het animo onder jonge academici voor een baan bij de rijksoverheid te stimuleren.

Werken als beleidsmedewerker-zonder-vaste-plek bij EZ was inderdaad -letterlijk- afwisselend. Je verkaste één keer per jaar van het ene Directoraat-Generaal naar het andere of van de ene directie naar de andere. Vanwege de noviteit kreeg je bovendien veel aandacht van de ambtelijke top. In herinnering komen weer de wekelijkse gesprekjes met toenmalig SG Rutten en de vele kerst-, welkom-, afscheid- en lezingenborrels op Bezuidenhout.

Het grote nadeel betrof de inhoudelijke kant van het beleidswerk. Veel tijd voor het formuleren van beleidsadviezen was er niet. Door toezeggingen van de minister of staatssecretaris aan de Tweede Kamer moesten beleidsideeën vaak op korte termijn uitgewerkt worden. Ook was er vaak sprake van bureaupolitiek. Terwijl het DG Industrie & Regionaal Beleid mooie sier maakte bij de staatssecretaris met een nota over het midden- en kleinbedrijf in de industriector krom het DG Diensten (dus) snel in de pen om een nota te vervaardigen over het belang van de dienstensector voor de Nederlandse economie.

Politieke druk en bureaucratische overwegingen beperkten zodoende de tijd voor het verzamelen van informatie uit het veld of uit onderzoek. Maar ja, zo is de aard van het beestje nu eenmaal. Veel beleidsambtenaren vinden het werken in een dergelijke hectische (bureau-)politieke omgeving enerverend. Zelf werd ik er een beetje paranoia van. Na twee jaar wilde ik iets anders. Maar wat? Terug

naar de vertrouwde stek (namelijk de universiteit) of een baan in het bedrijfsleven ? De keuze was niet moeilijk. Tijdens de EZ-periode stoorde immers vooral het gebrek aan diepgang door de waan van alledag. Terug naar 'De Wetenschap' lag dan ook voor de hand. Een promotie-onderzoek zou de broodnodige verdieping in beleids- en besluitvormingsprocessen mogelijk maken, zo was mijn redenering.

In 1990 deed zich een mooie gelegenheid voor, nu in Tilburg. Ik kon als assistent-in-opleiding aan de slag met als onderzoeksthema 'Beleid en besluitvorming op sociaal-economisch terrein in Zweden en Nederland'. Op mijn lijf gesneden dus ! Zweden als vergelijkend onderzoeksland was overigens niet toevallig. Eind jaren 80 en beginjaren 90 kreeg Zweden veel aandacht van media, politiek en wetenschap vanwege de economische successen van het Zweedse Model.

Mijn aio-aanstelling was aan de Katholieke Universiteit Tilburg maar part-time was ik tevens verbonden aan de Amsterdamse School, een onderzoeksschool-avant-la-lettre op sociaal-wetenschappelijk terrein. Hier leerde ik vooral dat een hoge kwaliteit van een wetenschappelijke tekst omgekeerd evenredig is aan de kwantiteit. Heb je immers de omvang van een telefoonboek nodig om je verhaal voor het voetlicht te brengen, dan zit het nog niet helemaal goed met de argumentatie. Ook werden wij als promovendi getraind in de kunst van het verhalend schrijven. "Wetenschap is niet saai en voor enkelingen maar spannend en geschikt voor een breed publiek", zo werd ons voorgehouden. "Probeer het daarom ook zo te presenteren !".

Het werden zes zware jaren. Niet zozeer vanwege het eenzame monnikenwerk wat promotie-onderzoek vaak is maar vooral vanwege de zware wissel die je trekt op je relatie, vrienden, familie en -af en toe- op je gezondheid. Onlangs was het twee jaar geleden dat ik het proefschrift 'De Nederlandse overlegeconomie en het Zweedse Model (1973-1994)' in Tilburg verdedigde.

In het half jaar voorafgaande aan de promotie deed zich onvermijdelijk de vraag voor "wat nu?". De keuzemogelijkheid betrof onderwijs of onderzoek. En ook deze keer twijfelde ik geen moment. Alle negatieve en positieve ervaringen die ik opdeed als student, beleidsmedewerker en promovendus wilde ik ten goede laten komen aan jonge mensen die nu bezig zijn hun draai te vinden op de universiteit en in een bepaalde studie.

Van deze keuze voor het onderwijs heb ik tot de dag van vandaag geen spijt. Ook ik heb weer veel geleerd, van jullie en van mijn collega's. Ik vertrek, maar ik kom terug !

Birgit Gruisen

UFB / Grafisch Bedrijf Rijksuniversiteit Leiden

- Desktop Publishing
 - Ontwerp en layout
 - Kopieerwerk
 - Offsetdruk
 - Proefschriften
 - Publicaties
 - Full-colour
 - Lamineren
 - Afwerking
 - Mailing
 - Transport

Scherpe prijzen en snelle levertijden

Inlichtingen: ☎ (071) 527 31 14 of (071) 527 31 16

**Stationsplein 240
2312 AR Leiden**